

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА:
ІНСТРУМЕНТИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА
ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Український державний університет науки і технологій**

**ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА:
ІНСТРУМЕНТИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА
ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник наукових праць
за матеріалами Всеукраїнської інтернет-конференції
1-2 березня 2024 р.**

(Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» №21/08-57 від 12.01.2024 р.)

Дніпро
2024

Організатори конференції:

кафедра економічної інформатики

Українського державного університету науки і технологій;

Університет імені Альфреда Нобеля;

Національний університет «Запорізька політехніка»

Склад редакційної групи:

Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріна, Л.І. Лозовська, К.О. Удачина

Економічна кібернетика: інструменти і методи дослідження та організації економічних процесів : збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської інтернет-конференції, м. Дніпро, 1-2 березня 2024 р. Дніпро : УДУНТ, 2024. 219 с.

Збірник наукових статей за матеріалами Всеукраїнської інтернет-конференції, присвяченої вивченню, розробці та використанню інструментів і методів дослідження та організації економічних процесів, науково-практичному опрацюванню результативного застосування сучасних комп'ютерних технологій та вирішенню проблем управління соціально-економічними системами.

Матеріали збірника будуть корисними науковцям, аспірантам, що займаються дослідженнями проблем у сфері економіко-математичного моделювання, розробки та використання комп'ютерних систем та інформаційних технологій в бізнесі, а також практичним працівникам.

Матеріали подано в авторській редакції.

Відповідальність за дотримання норм авторського права, за зміст і достовірність матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

КОМП'ЮТЕРНІ СИСТЕМИ, ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ХМАРНІ ОБЧИСЛЕННЯ В ОСВІТІ, НАУЦІ, ТЕХНІЦІ ТА ЕКОНОМІЦІ

Бандоріна Л. М., Климкович Т.О., Хрущова О.В. КОНЦЕПЦІЯ УДОСКОНАЛЕННЯ МОДУЛЮ УПРАВЛІННЯ АСОТИМЕНТОМ ТОВАРІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГОВОЇ ТОВАРНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	6
Жуковський Д.М. ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ МАШИННОГО НАВЧАННЯ У АНАЛІТИЦІ ПОКАЗНИКІВ ВЕБ-РЕСУРСІВ	13
Levkovets N.P. DIGITAL TECHNOLOGIES IN CASH ACCOUNTING AT THE ENTERPRISE	19
Лозовська Л.І., Терещенко Е.В. РОЗРОБКА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ КОМБІНАЦІЇ РЕСУРСІВ В УМОВАХ РИЗИКУ НЕДОПОСТАВКИ	24
Monia A.G., Vychkova D.M. COMPARATIVE MATHEMATICAL ANALYSIS OF TRANSMISSION AND AXIAL DISC BRAKES	32
Нетикша К., Лебідь О. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТА «ІНФОРМАТИКА» У СТАРШИХ КЛАСАХ	38
Усенко М.П., Бандоріна Л.М. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ КРИЗЬ ПРИЗМУ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	43

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ І РОЗРОБКИ ПРИКЛАДНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Будяков Г.В. ТЕОРІЇ СТАНОВЛЕННЯ ІТ-АУТСОРСИНГУ	50
Лубенець Д.Є., Коряшкіна Л.С. ВИКОРИСТАННЯ GIS ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ РОЗВ'ЯЗАННІ ОПТИМІЗАЦІЙНИХ ЗАДАЧ ГУМАНІТАРНОЇ ЛОГІСТИКИ	55
Підгорна К.Д., Удачина К.О., Підгорний В.О. ОГЛЯД ІСНУЮЧИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ДЛЯ ОПТИМАЛЬНОГО РОЗКРОЮ МАТЕРІАЛУ: АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ	61
Савчук Р.В., Кошевий М.В. КРИТИЧНИЙ ОГЛЯД ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ БІЗНЕС АНАЛІЗУ	70
Ярмоленко Л.І., Байматов Р.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ЗА ДОПОМОГОЮ ІМІТАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ	75

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

Андрос С.В. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	85
Бандоріна Л.М., Жмуренко В.Г., Завгородній К.О., Завгородня О.О. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	90
Бушуєв М.Б., Петренко В.О., Фонарьова Т.А. НАПРЯМИ ІНВЕСТИЦІЙ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА З НАДАННЯ ІНЖИНІРИНГОВИХ ПОСЛУГ	95
Nilorme T. MANAGEMENT OF ENERGY EFFICIENCY PROJECTS AT ENTERPRISES..	100

Гогунська О.А., Захарченко П.В. СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ТА МОДЕЛІ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПРИМОРСЬКИХ ДЕСТИНАЦІЙ	105
Калініченко З.Д. ОСТАННІ ТЕНДЕНЦІЇ У РЕФОРМАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА ЗЕМЛЕУСТРОЮ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	110
Калініченко З.Д., Пестрецова Р.Я. ПОЗИЦІЇ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГАХ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРИСКОРЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ	118
Kanishchev I., Lozovska L. OVERVIEW OF THE CURRENT STATE OF DIGITALIZATION OF EDUCATIONAL ASSETS IN THE CONDITIONS OF THE NEW ECONOMY	127
Лебедева В.К., Джигайло А.О. ЕЛЕКТРОННА ТОРГІВЛЯ ТА АНАЛІЗ НОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ В ТЕХНОЛОГІЯХ ПРОДАЖ	133
Лебедева В.К., Шашков Р.О. СУТНІСТЬ, ЦІЛІ, ФУНКЦІЇ ТА ІНСТРУМЕНТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ЯК ЧИННИКА РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ	142
Леонідов І.Л. ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПРИВЛАСНЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОГО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПРОДУКТУ: ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	151
Литвинов Д.В., Топоркова О.А. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ	166
Ляховська О.В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ У УМОВАХ ВІЙНИ	173
Савчук Л.М., Долгушин І.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ДАНИХ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	178
Савчук Л.М., Мандрика Т.П., Ковальчук Є.В. ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ І ВИКОРИСТАННЯ ПОВЕДІНКОВИХ СТРАТЕГІЙ ІТ-БІЗНЕСУ	183
Савчук Л.М., Олексієнко Є.В. ОГЛЯД І КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	188
Савчук Л.М., Удачина К.О., Булденко В.А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ РЕЙТИНГОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ПІДСИСТЕМ ПІДПРИЄМСТВА	193
Solomennyi O. EXPERT ASSESSMENTS AS A METHOD OF DETERMINING THE EFFICIENCY OF INTELLECTUAL AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES	203
Ус С.А., Тимошенко Л.В. УПРАВЛІННЯ ТОРГОВЕЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ НА ОСНОВІ КОГНІТИВНОГО МОДЕЛЮВАННЯ	208
Циплаков А.І., Топоркова О.А. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	213

ОГЛЯД І КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Савчук Л.М.

*кандидат економічних наук, професор, декан факультету прикладних
комп'ютерних технологій*

Олексієнко Є.В.

*аспірант, спеціальність 051 – Економіка, 2 курс
Український державний університет науки і технологій
м. Дніпро, Україна*

Анотація. Досліджені основні показники оцінки ефективності цінової політики підприємства, це надало можливість виконати порівняльний аналіз існуючих моделей цінової політики, визначити їх переваги і недоліки, а також надати рекомендації відносно вибору ефективних моделей для промислових підприємств.

Ключові слова: *моделі цінової політики, показники ефективності цінової політики, фактори впливу на цінову політику, цінова стратегія.*

Постановка проблеми. Процес формування цінової політики підприємства є дуже складним і багатогранним і передбачає перед усім огляд і аналіз основних моделей її розробки, а також неодмінний контроль за виконанням цінової стратегії підприємства та врахування всіх факторів, які можуть впливати на здійснення цього процесу.

Процес визначення ефективності цінової політики підприємства складається із значної кількості етапів і є загальним планом розробки цінової політики підприємства.

Аналіз ефективності моделі стратегічного управління ціновою політикою підприємства необхідно здійснювати на основі збалансованої системи показників [1]. Створення системи показників оцінки ефективності корпоративного стратегічного управління має ґрунтуватися на аналізі

корпоративних стратегічних цілей. Склад основних показників оцінки ефективності корпоративного стратегічного управління наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Система показників оцінки ефективності цінової політики

Група показників	Стадія життєвого циклу продукції	Види показників
Технологічні	зростання	– рівень завантаження виробничої потужності; – доступ до інноваційних технологій
	зрілості	– наявність виробничої інфраструктури; – наявність власної сировинної бази
	спаду	– рівень зношення устаткування; – рівень ресурсоміскості виробництва
Організаційні	зростання	– рівень задоволення споживачів; – ступінь вертикальної інтеграції підприємства
	зрілості	– обсяг діяльності підприємства; – близькість до сировинної бази та ринків збуту
	спаду	– кваліфікація персоналу підприємства; – обсяг діяльності підприємства; – налагодження ділових зв'язків із контрагентами
Фінансово-економічні	зростання	– темп зростання доходу
	зрілості	– показники рентабельності
	спаду	– рівень зниження витрат; – відхилення рівня витрат від нормативів

Отже, формування моделі управління ціновою політикою підприємства необхідне не лише для забезпечення економічного розвитку підприємства у конкурентному ринковому середовищі, а і для досягнення його стратегічної мети. Тому обґрунтування і добір моделі цінової політики є вкрай важливою задачею для менеджменту підприємства.

Виклад основного матеріалу. Цінова політика підприємства - це стратегія, що визначає, яким чином встановлюються ціни на продукцію або послуги, що пропонуються [2]. Ця політика може бути різною залежно від багатьох факторів, таких як конкуренція на ринку, вартість виробництва, стратегія маркетингу, споживча психологія тощо.

Розглянемо основні моделі цінової політики, що використовуються підприємствами:

1. Ціноутворення за витратами: ціна встановлюється на основі витрат на виробництво, включаючи матеріали, працю та інші витрати, плюс прибуток.

2. Ціноутворення на основі конкурентоспроможності: ціни встановлюються на основі цін конкурентів або на інших факторах, що впливають на попит і пропозицію.

3. Ціноутворення на основі споживчої цінності: ціни встановлюються на основі того, яку цінність товару або послуги споживачі готові придбати.

4. Стратегія диференційованого ціноутворення: різні цінові пакети або пропозиції для різних сегментів ринку чи типів клієнтів.

5. Стратегія динамічного ціноутворення: ціни змінюються в залежності від попиту, сезонності, акцій тощо.

Цінова політика підприємства може також комбінувати різні підходи для досягнення оптимальних результатів на ринку. У таблиці 1 наданий критичний аналіз моделей цінової політики для того, щоб зрозуміти переваги та недоліки кожної стратегії і вибрати ту, яка найбільше відповідає потребам підприємства і умовам на ринку.

Конкретний вибір стратегії ціноутворення для промислового підприємства буде залежати від різних факторів, таких як конкретні характеристики продукції, конкурентна ситуація на ринку, потреби та поведінка споживачів, а також стратегії підприємства загалом. Однак, для промислового (наприклад металургійного) підприємства може бути цікаво розглянути стратегію ціноутворення за витратами. Цінова політика, базована на витратах, може бути доцільною, якщо виробництво металургійних продуктів

потребує великих витрат на сировину, енергію та технології. Це може бути особливо корисно для стандартної металургійної продукції з відомими виробничими витратами. Вона забезпечує стабільність у встановленні цін, що базується на витратах виробництва. Але при цьому можна втратити конкурентну перевагу, якщо конкуренти використовують інші стратегії.

Таблиця 1 - Порівняльний аналіз моделей цінової політики

Цінова політика	Плюси	Мінуси
Ціноутворення за витратами	<ul style="list-style-type: none"> - Простота в розрахунку - Стабільність - Висока прибутковість 	<ul style="list-style-type: none"> - Може привести до втрати конкурентної позиції - Недооцінка споживчої цінності товару
Ціноутворення на основі конкурентоспроможності	<ul style="list-style-type: none"> - Адаптивність до ринкових умов - Збільшення конкурентоспроможності 	<ul style="list-style-type: none"> - Може зменшити прибуток - Потребує постійного моніторингу ринку
Ціноутворення на основі споживчої цінності	<ul style="list-style-type: none"> - Можливість встановлення вищих цін - Збільшення лояльності клієнтів 	<ul style="list-style-type: none"> - Складність в оцінці споживчої цінності - Потребує глибокого розуміння ринку
Стратегія диференційованого ціноутворення	<ul style="list-style-type: none"> - Можливість залучення різних сегментів ринку - Збільшення прибутку 	<ul style="list-style-type: none"> - Складність в управлінні різними ціновими пакетами - Ризик неприйняття споживачами пропозицій
Стратегія динамічного ціноутворення	<ul style="list-style-type: none"> - Адаптивність до змін ринкових умов - Можливість оптимізації прибутку 	<ul style="list-style-type: none"> - Складність в прогнозуванні змін ринкових умов - Ризик негативного впливу на бренд

Цікавою може бути модель ціноутворення на основі конкурентоспроможності. Металургійна промисловість часто має інтенсивну

конкуренцію на світових ринках, тому стратегія ціноутворення, орієнтована на конкурентоспроможність, може допомогти зберегти або підвищити позиції на ринку. Це надає можливість привернути більше клієнтів через привабливі ціни порівняно з конкурентами. Але при цьому є ризик зниження прибутку через низькі ціни, що можуть бути встановлені для збереження конкурентоспроможності.

Доцільно розглядати також стратегію диференційованого ціноутворення. Якщо металургійна продукція має унікальні характеристики або якісь переваги, стратегія диференційованого ціноутворення може допомогти максимізувати прибуток. При цьому є можливість встановлення вищих цін для високоякісних продуктів або спеціалізованих послуг. Але при цьому виникає складність управління різними ціновими пропозиціями та ризик непорозуміння споживачами заявленої якості [3].

Загалом, вибір конкретної стратегії буде залежати від унікальних умов та цілей промислового підприємства.

Висновки. Таким чином у статті наведені результати дослідження умов та факторів формування цінової політики підприємства і надані пропозиції щодо її добору підприємством. Актуальність і вагоме практичне значення цієї проблеми, недостатній аналіз у вітчизняній економічній літературі зумовило вибір цієї теми дослідження.

Порівняльний аналіз моделей цінової політики, наведений у статті, дозволяє зрозуміти переваги та недоліки кожної стратегії і вибрати ту, яка найбільше відповідає потребам підприємства і умовам на ринку.

Перелік посилань:

1. Антошкіна Л.І.,Скригун Н.П., Цимбалюк Л.Г. Ціноутворення та управління ціновою політикою: Вид-во Юго Восток, 2015. 322 с.
2. Дугіна С. І. Маркетингова цінова політика К.: КНЕУ, 2015. 393 с.
3. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Цінова політика торговельного підприємства в умовах маркетингової орієнтації : Монографія. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2003. – 149 с. 2.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА:
ІНСТРУМЕНТИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА
ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ**

Збірник наукових праць
за матеріалами Всеукраїнської інтернет-конференції
1-2 березня 2024 р.

Відповідальний редактор Л.І. Лозовська
Комп'ютерна верстка Л.В. Мала

Український державний університет науки і технологій

2023